

STANDARDY OCHRONY MAŁOLETNICH

W

Specjalnym Ośrodku Szkolno - Wychowawczym
pn. „Centrum Autyzmu i Całościowych Zaburzeń
Rozwojowych” w Krakowie

Kraków, 2024

Preambuła

Naczelną zasadą wszystkich działań podejmowanych przez pracowników Specjalnego Ośrodka Szkolno-Wychowawczego pn. „Centrum Autyzmu i Całościowych Zaburzeń Rozwojowych” w Krakowie oraz studentów odbywających w placówce praktyki i wolontariuszy, jest działanie dla dobra dziecka i w jego najlepszym interesie. Każdy dorosły traktuje każde dziecko z szacunkiem oraz uwzględnia jego potrzeby. Niedopuszczalne jest stosowanie wobec dziecka przemocy w jakiegokolwiek formie. Każdy dorosły realizując te cele, działa w ramach obowiązującego prawa, przepisów wewnętrznych placówki oraz swoich kompetencji.

Podstawy prawne:

1. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (Dz.U. z 2021 r. poz. 1249 z późn. zmianami)
1. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 13 września 2011 r. w sprawie procedury „Niebieskiej Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta” (Dz. U. poz. 1870)
2. Ustawa z dnia 28 lipca 2023 r. o zmianie ustawy – Kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. 1606)
3. Ustawa z dnia 26 stycznia 1982 r. – Karta Nauczyciela (t. j. Dz.U. z 2023 r. poz. 984 z późn. zmianami)
4. Ustawa z dnia 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe (t. j. Dz.U. z 2024 r. poz.737 z późn. zmianami)
5. Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r.) w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (ogólne rozporządzenie o ochronie danych) (Dz. U. poz. 730 z późn. zm.)
6. Konwencja o prawach dziecka (Dz.U.1991 nr 120 poz. 526)
7. Konwencja o prawach osób niepełnosprawnych (Dz.U. 2012 poz. 1169)

Rozdział I

Słowniczek terminów i definicji

§ 1.

Terminy

Ilekoć w Standardach jest mowa o:

1. Dziecku/młodzieży/małoletnim – należy rozumieć każdą osobę do ukończenia 18. roku życia.
2. Krzywdzeniu dziecka – należy rozumieć popełnienie czynu zabronionego lub czynu karalnego na szkodę dziecka lub zagrożenie dobra dziecka, w tym jego zaniedbanie.
3. Personelu – należy rozumieć każdego pracownika Specjalnego Ośrodka Szkolno-Wychowawczego pn CAiCZR w Krakowie bez względu na formę zatrudnienia, w tym współpracownika, stażystę, praktykanta, wolontariusza lub inną osobę, która z racji pełnionej funkcji lub zadań ma (nawet potencjalny) kontakt z dziećmi.
4. Opiekunie prawnym dziecka, rodzicu – należy rozumieć osobę uprawnioną do reprezentacji dziecka.
5. Instytucji – należy rozumieć każdą instytucję świadczącą usługi dzieciom lub działającą na rzecz dzieci.
6. Dyrekcji – należy rozumieć osobę, która w strukturze szkoły jest uprawniona do podejmowania decyzji.
7. Zgodzie rodzica dziecka - należy rozumieć o zgodę co najmniej 1 z rodziców dziecka, w przypadku braku porozumienia między rodzicami dziecka konieczne jest poinformowanie rodziców o konieczności rozstrzygnięcia sprawy przez sąd rodzinny.
8. Osobie odpowiedzialnej za Internet - należy rozumieć wyznaczonego przez dyrektora pracownika, sprawującego nadzór nad korzystaniem z Internetu przez małoletnich na terenie Ośrodka oraz nad bezpieczeństwem dzieci w Internecie.
9. Osobie odpowiedzialnej za Standardy Ochrony Małoletnich przed krzywdzeniem, ew. koordynatorze - należy rozumieć wyznaczonego przez dyrektora pracownika sprawujący nadzór nad realizacją niniejszych Standardów Ochrony Małoletnich przed krzywdzeniem.
10. Danych osobowych małoletniego – należy rozumieć wszelkie informacje umożliwiające jego identyfikację.
11. Ośrodka – należy rozumieć Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy pn. „Centrum Autyzmu i Całościowych Zaburzeń Rozwojowych” w Krakowie.

§ 2.

Definicje

Światowa Organizacja Zdrowia wskazuje, że krzywdzeniem jest każde zamierzone i niezamierzone działanie lub zaniechanie działania jednostki, instytucji lub społeczeństwa jako całości, a także każdy rezultat takiego działania lub bezczynności, które naruszają równe prawa i swobody dzieci i/lub zakłócają ich optymalny rozwój.

Wyróżnić można 4 formy krzywdzenia osoby małoletniej:

1. Przemoc psychiczną – chroniczna, nie fizyczna, szkodliwa interakcja pomiędzy dzieckiem a osobą dorosłą, obejmująca zarówno działania jak i zaniechania.

a) formy przemocy psychicznej:

- niedostępność emocjonalna,
- zaniedbywanie emocjonalne,
- relacja z dzieckiem oparta na wrogości, obwinianiu, oczernianiu, odrzucaniu,
- nieodpowiedzialne rozwojowo lub niekonsekwentne interakcje z dzieckiem,
- niedostrzeganie lub nieuznawanie indywidualności dziecka i granic psychicznych pomiędzy osobą dorosłą a dzieckiem;

b) objawy przemocy psychicznej:

- zaburzenia mowy (wynikające z napięcia nerwowego),
- psychosomatyczne (bóle jelitowo-żołądkowe, bóle i zawroty głowy),
- moczenie i zanieczyszczanie się,
- bóle mięśni, nadmierna potliwość, zaburzenia snu,
- brak poczucia pewności siebie, niska samoocena, wycofanie,
- depresja, fobie, lęki,
- zachowanie destrukcyjne,
- kłopoty z kontrolą emocji,
- poczucie krzywdy i winy, nieufność do innych,
- problemy szkolne, zachowania agresywne w stosunku do innych osób.

2. Przemoc fizyczną – przemoc, w wyniku której dziecko doznaje faktycznej fizycznej krzywdy lub jest nią potencjalnie zagrożone. Krzywda ta następuje w wyniku działania bądź zaniechania działania ze strony rodzica lub innej osoby odpowiedzialnej za dziecko lub ze strony osoby, której dziecko ufa bądź która ma nad nim władzę. Może być czynnością powtarzalną lub jednorazową. Specjaliści we współpracy z wychowawcą i innymi osobami będą oceniać czy niżej wymienione symptomy wynikają z całościowych zaburzeń rozwojowych lub współistniejących chorób czy też są efektem przemocy.

a) zauważalne symptomy przemocy fizycznej:

- ślady palców i przedmiotów na ciele dziecka,
- okrągłe punktowe poparzenia,
- opuchlizna, złamania, zwichnięcia,
- siniaki w nietypowych miejscach ciała dziecka;

b) pośrednio obserwowane zachowanie dziecka:

- niechęć, lęk przed rozebraniem się,
- lęk przed dotykiem drugiej osoby,
- strój nieadekwatny do pory roku i pogody (długie rękawy, kiedy jest ciepło),
- nadmierna apatia lub agresja,
- noszenie ciemnych okularów, także przy braku słońca.

3. Zaniedbywanie – chroniczne lub incydentalne niezaspokajanie podstawowych potrzeb fizycznych i psychicznych dziecka i/lub nierespektowanie jego podstawowych praw, powodujące zaburzenia jego zdrowia i/lub trudności w rozwoju. Do zaniedbywania dochodzi w relacji dziecka z osobą, która jest zobowiązana do opieki, wychowania, troski i ochrony dziecka.

Objawy zaniedbania:

- częsta absencja w szkole lub przedszkolu,
- wagarowanie,
- brak przyborów szkolnych,
- ubiór nieadekwatny do pory roku,
- niedożywienie,
- zaniedbanie pod względem higienicznym i zdrowotnym (brudna skóra, rażąco małych rozmiarów odzież, przewlekłe nieleczone choroby, nie zażywanie niezbędnych leków, koniecznych badań, zaburzony rozwój fizyczny),
- pozostawanie na dworze bez opieki w godzinach wieczornych i nocnych (zwłaszcza młodsze dzieci),
- niedbanie o higienę snu i odpoczynku,
- apatia, bierność.

4. Wykorzystywanie seksualne – wykorzystywanie seksualne dziecka to włączanie dziecka w aktywność seksualną, której nie jest ono w stanie w pełni zrozumieć i udzielić na nią świadomej zgody, i/lub na którą nie jest odpowiednio dojrzałe rozwojowo i nie może zgodzić się w ważny prawnie sposób, i/lub która jest niezgodna z normami prawnymi bądź obyczajowymi danego społeczeństwa. Z wykorzystaniem seksualnym mamy do czynienia, gdy taka aktywność wystąpi między dzieckiem a dorosłym lub dzieckiem a innym dzieckiem, jeśli osoby te ze względu na wiek bądź stopień rozwoju pozostają w relacji opieki, zależności, władzy.

Rozdział II

Obszary Standardów Ochrony Małoletnich przed krzywdzeniem

§ 3.

Standard I. POLITYKA

1. W Specjalnym Ośrodku Szkolno – Wychowawczym pn. „Centrum Autyzmu i Całościowych Zaburzeń Rozwojowych” w Krakowie został stworzony dokument, który zawiera wytyczne, jak przeciwdziałać naruszeniu praw dziecka i ucznia, jak tworzyć środowisko bezpieczne małoletnim i jakie kroki podjąć w przypadku zagrożenia ich bezpieczeństwa.
2. Z dokumentem – Standardami Ochrony Małoletnich został zapoznany cały personel Ośrodka, rodzice/ opiekunowie prawni oraz uczniowie Ośrodka.
3. Standardy Ochrony Małoletnich są dostępne dla personelu, rodziców oraz uczniów.

Realizacja standardu:

1. Celem działań wszystkich pracowników Ośrodka jest ochrona małoletnich wychowanków przed każdą formą krzywdzenia oraz zapewnienie im bezpieczeństwa fizycznego i psychicznego.
2. Wszyscy pracownicy Ośrodka znają treść dokumentu „Standardy Ochrony Małoletnich” oraz poszerzają wiedzę i doskonałą umiejętności ochrony małoletnich poprzez odpowiednie szkolenia.
3. Wszyscy rodzice/opiekunowie prawni mają dostęp do obowiązujących w Ośrodku „Standardów Ochrony Małoletnich” oraz znają procedury zgłaszania zagrożeń.
4. Informacje istotne dla małoletnich zawarte w dokumencie upowszechniane są w trakcie lekcji wychowawczych, konsultacji indywidualnych, w trakcie realizowanych programów i zajęć o charakterze edukacyjnym. Ich skrócona forma jest dostosowana do niepełnosprawności ucznia.
5. „Standardy Ochrony Małoletnich” są dokumentem ogólnodostępnym dla wszystkich zainteresowanych – w formie papierowej, na tablicy informacyjnej oraz na stronie internetowej Ośrodka,

§ 4.

Standard II. PERSONEL

1. Specjalny Ośrodek Szkolno – Wychowawczy pn. „Centrum Autyzmu i Całościowych Zaburzeń Rozwojowych” w Krakowie monitoruje, edukuje i angażuje swoich pracowników w celu zapobiegania krzywdzeniu dzieci.
2. W Ośrodku obowiązują zasady bezpiecznej rekrutacji pracowników.
3. W Ośrodku wprowadzone zostały zasady bezpiecznej relacji personelu z małoletnimi oraz relacji pomiędzy uczniami.
4. Pracownicy Ośrodka są systematycznie edukowani w zakresie rozpoznawania krzywdzenia dzieci, procedur obowiązujących w takich sytuacjach oraz udzielania pomocy w sytuacjach zagrożenia.

Realizacja standardu:

1. W Ośrodku zostały opracowane zasady zapewniające bezpieczne relacje między małoletnimi a personelem.
2. Określone zostały wymogi dotyczące bezpiecznych relacji między małoletnimi, a w szczególności zachowania niedozwolone.
3. Zostały opracowane zasady ochrony małoletnich przed treściami szkodliwymi i zagrożeniami w sieci.
4. Wszystkie osoby pracujące z uczniami i wychowankami są zobowiązane do przestrzegania zasad bezpiecznych relacji obowiązujących w placówce.
5. Przy zatrudnieniu dyrektor Ośrodka każdorazowo sprawdza dane osoby w Rejestrze Sprawców Przepięstw na Tle Seksualnym oraz w Krajowym Rejestrze Karnym.
6. Wszystkie osoby zatrudniane podpisują oświadczenie o zaznajomieniu się i zobowiązaniu do przestrzegania zasad zawartych w Standardach Ochrony Małoletnich (załącznik nr 1).
7. Osoby wykonujące zadania zlecone na terenie Ośrodka, na mocy odrębnych przepisów są sprawdzane przez dyrektora Ośrodka w Rejestrze Sprawców Przepięstw na Tle Seksualnym.
8. Pracownicy Ośrodka biorą udział w szkoleniach dotyczących zasad i procedur ochrony małoletnich przed krzywdzeniem oraz pomocy dzieciom w sytuacjach zagrożenia, rozpoznawania symptomów krzywdzenia, odpowiedzialności prawnej pracowników, procedury Niebieskiej Karty

§ 5.

STANDARD III. PROCEDURY

1. W Specjalnym Ośrodku Szkolno – Wychowawczym pn. „Centrum Autyzmu i Całościowych Zaburzeń Rozwojowych” w Krakowie wypracowane zostały procedury, które określają krok po kroku, jakie działania należy podjąć w sytuacji krzywdzenia dzieci lub zagrożenia ich bezpieczeństwa ze strony personelu, członków rodziny i rówieśników
2. W Ośrodku funkcjonują procedury zgłaszania podejrzenia oraz podejmowania interwencji w sytuacji zagrożenia bezpieczeństwa małoletniego

Realizacja standardu:

1. Precyzyjnie zostały określone sposoby postępowania pracowników w sytuacjach krzywdzenia lub podejrzenia krzywdzenia małoletniego.
2. W Ośrodku zostały wskazane osoby odpowiedzialne za składanie zawiadomień o popełnieniu przestępstwa na szkodę małoletniego, zawiadamianie Sądu Rodzinnego, Policji oraz wszczynanie procedury „Niebieskiej Karty”.
3. Wyznaczone zostały osoby odpowiedzialne za przyjmowanie zgłoszeń o zdarzeniach zagrażających małoletniemu i udzielenia mu wsparcia.
4. W sytuacjach, kiedy dochodzi do krzywdzenia małoletniego, osoby wyznaczone przez dyrektora Ośrodka, przyjmują zgłoszenia i opracowują szczegółowy plan pomocy małoletniemu. W razie potrzeby zostaje nawiązana współpraca z instytucjami zewnętrznymi w celu udzielenia pełniejszego wsparcia.
5. Wszystkie zgłoszenia dotyczące krzywdzenia małoletniego są dokumentowane (załącznik nr 4).

§ 6.

STANDARD IV. MONITORING

1. W Specjalnym Ośrodku Szkolno – Wychowawczym pn. „Centrum Autyzmu i Całościowych Zaburzeń Rozwojowych” w Krakowie Standardy Ochrony Małoletnich są monitorowane i weryfikowane pod względem zgodności podejmowanych działań z przyjętą polityką ochrony.
2. Raz na dwa lata następuje ocena i aktualizacja obowiązujących Standardów.

Realizacja standardu:

1. Przyjęte zasady i realizowane sposoby ochrony małoletnich są weryfikowane przynajmniej raz na dwa lata.
2. Do weryfikacji stosowanych zasad i procedur pozyskuje się opinie wychowanków oraz ich rodziców lub opiekunów prawnych oraz pracowników poprzez ankiety, rozmowy i obserwacje.
3. Jeżeli zachodzi taka potrzeba Standardy Ochrony Małoletnich podlegają ewaluacji zgodnie z zapotrzebowaniem środowiska szkolnego oraz usprawnieniem ich funkcjonowania.

Rozdział III

Zasady zapewniające bezpieczne relacje między małoletnim a personelem Ośrodka, w szczególności działania niedozwolone

§ 7.

Procedury bezpiecznych relacji personelu z dziećmi obowiązują wszystkich pracowników, pedagogicznych i niepedagogicznych, stażystów i wolontariuszy. Znajomość i zaakceptowanie zasad pracownicy potwierdzają podpisaniem oświadczenia (załącznik nr 1)

§ 8.

Relacje personelu

1. Każdy pracownik jest zobowiązany do utrzymywania profesjonalnej relacji z dziećmi w Ośrodku i każdorazowego rozważenia, czy jego reakcja, komunikat bądź działanie wobec dziecka są adekwatne do sytuacji, bezpieczne, uzasadnione i sprawiedliwe wobec innych dzieci.
2. Każdy pracownik zobowiązany jest działać w sposób otwarty i przejrzysty dla innych, aby zminimalizować ryzyko błędnej interpretacji swojego zachowania.

§9.

Zasady zachowania personelu względem małoletnich

1. Każdy pracownik:
 - a) docenia i szanuje, uwzględnia potrzeby i działa w interesie małoletniego,
 - b) nie stosuje żadnej z form przemocy, nie faworyzuje nikogo,
 - c) ujawnia dane wrażliwe i inne informacje dotyczące dziecka tylko osobom uprawnionym, gdy wynika to z sytuacji małoletniego,
 - d) nie nawiązuje żadnych relacji romantycznych, seksualnych, ani innych o niewłaściwym charakterze (w tym uwagi, żarty, zachowania, gesty lub udostępnianie małoletnim nieodpowiednich treści, substancji psychoaktywnych).
 - e) reaguje niezwłocznie, zgodnie z przyjętymi procedurami, na niewłaściwe zachowania innych wobec małoletniego.
2. Pracownicy monitorują sytuację i udzielają wsparcia:
 - a) małoletniemu, wobec którego zaistniało podejrzenie krzywdzenia lub skrzywdzenie, jego rodzinie,
 - b) innym uczniom będącymi świadkami przemocy,
 - c) małoletniemu, który jest podejrzany o krzywdzenie lub krzywdził innego małoletniego.

§10.

Zachowania i praktyki dozwolone i niedozwolone w pracy z małoletnimi.

1. Kontakt fizyczny z dzieckiem.

Jest zjawiskiem nieuchronnym. Przykładowe formy takiego kontaktu, to:

- a) pomoc w czynnościach związanych z wyjściem na spacer,
- b) odprowadzenie do świetlicy lub na pływalnię,
- c) pomoc w zajęciach sportowo-rekreacyjnych,

- d) pomoc w czynnościach pielęgnacyjnych, higienicznych małoletnich,
- e) reagowanie na potrzeby emocjonalne np. poprzez przytulenie się do dorosłego, etc; kontakty tego typu powinny mieć miejsce najlepiej w obecności osób trzecich, przestrzeniach otwartych, pomieszczeniach monitorowanych, co w razie wątpliwości służyć powinno ich obiektywizacji,
- f) reagowanie w sytuacjach trudnych, zagrażających bezpieczeństwu dziecka i/lub osób postronnych,
- g) wspomaganie czynności związanych z jedzeniem posiłków.

Stanowcze interwencje wychowawcze prowadzone w bezpośrednim kontakcie fizycznym są dopuszczalne w sytuacjach zagrożenia życia i zdrowia dotyczących:

- a) konfliktów między podopiecznymi (rozdzielenie zwaśnionych, przytrzymanie, obezwładnienie),
- b) działań z zakresu pomocy przedmedycznej (działania ratunkowe związane z udzieleniem pierwszej pomocy),
- c) zagrożenia lub paniki spowodowanej czynnikami zewnętrznymi (pożar, intensywne zjawiska atmosferyczne, niebezpieczne zachowania osób trzecich itp.),
- d) agresji lub autoagresji, gdy sytuacja zagraża bezpieczeństwu ucznia i osób postronnych.

Niedopuszczalne są intencjonalne zachowania wzbudzające poczucie zagrożenia lub noszące znamiona:

- a) przemocy fizycznej (np. popychanie, uderzanie, wykręcanie rąk, duszenie, kopanie, szarpanie, spoliczkowanie, etc...),
- b) erotyzowania relacji (flirt, dwuznaczny żart, rozmowa, czy choćby wyzywające spojrzenie),
- c) seksualizacji relacji (obcowanie płciowe i inne czynności seksualne).

2. Komunikacja werbalna z dzieckiem.

Pozbawiona musi być akcentów wrogich, arogancko - agresywnych, złośliwie - ironicznym, wulgarnych; nie może:

- a) wzbudzać w dziecku poczucia zagrożenia (groźby, wyzwiska, krzyk),
- b) obniżać, niszczyć poczucia wartości (np. wyzwiska, krzyk, negatywne ocenianie, reakcja nieadekwatna do sytuacji, wzbudzanie poczucia winy),
- c) upokarzać (publiczne wyszydzanie, naigrywanie się, ośmieszanie),
- d) naruszać granic (nie zachowywanie odpowiedniego dystansu, obcesowość, podteksty o charakterze erotycznym).

3. Równe traktowanie.

Polega na obdarzaniu taką samą troską i uwagą wszystkich dzieci. Niedozwolone jest:

- a) wyłączenie skupianie uwagi na wybranych dzieciach z jednoczesnym ignorowaniem potrzeb innych,
- b) nieuzasadnione dawanie przywilejów tylko wybranym i pozbawianie ich pozostałych,
- c) nierówne i niesprawiedliwe przydzielanie zadań – nieadekwatne do możliwości i wieku,
- d) zwalnianie z wykonywania obowiązków - w nieuzasadnionych sytuacjach,
- e) godzenie się, brak reakcji na nieformalną hierarchię grupową,
- f) dominacja w grupie przez negatywne jednostki, ustalanie przez nie i wdrażanie nieformalnych zasad,

g) przyzwolenie na wykorzystywanie młodszych i słabszych wychowanków przez silniejszych.

4. Kontakty bezpośrednie i online z dzieckiem poza placówką.

Kontakty te powinny być:

- a) wcześniej omówione w gronie kadry zespołu, mieć zaakceptowany plan, cel,
- b) ściśle powiązane z wykonywaniem obowiązków służbowych, opiekuńczo wychowawczych (np. towarzyszenie w realizowanych poza placówką ważnych dla dziecka wydarzeniach wymagających wsparcia osoby dorosłej, zorganizowane przez placówkę formy wyjazdowe - wycieczki, etc),
- c) dokumentowane (zapisy w dokumentacji pracy wychowawczej, możliwość wykonania kopii/wydruku korespondencji mailowej, sms, zapisów na portalach społecznościowych),
- d) realizowane w miarę możliwości z wykorzystaniem sprzętu służbowego.

Niedopuszczalne jest utrzymywanie takich kontaktów celem zaspokojenia przez dorosłego własnych potrzeb społecznych lub emocjonalnych, namawiania do zachowań niezgodnych z prawem, dających poczucie bycia faworyzowanym, wyróżnianym.

5. Transport, przemieszczanie się i warunki noclegowe:

- a) organizacja „bezpiecznej drogi do i ze szkoły” powinna być realizowana z uwzględnieniem wieku, poziomu dojrzałości społecznej i samodzielności dziecka,
- b) organizacja transportu, noclegu poza placówką powinna być uzasadniona (np. wyjazd na wycieczkę szkolną lub wakacyjny),
- c) opieka nad dziećmi w sytuacjach wyjazdowych (np. wyjazd wakacyjny, etc) zapewniona przez więcej niż jedną osobę,
- d) przy organizacji noclegu i zakwaterowania brane pod uwagę jest pokrewieństwo, relacje i płeć podopiecznych.

6. Czynności higieniczno - pielęgnacyjne:

- a) służą higienie osobistej i zdrowiu,
- b) wykonywane są w odpowiednich warunkach zapewniających uszanowanie intymności w tego typu czynnościach,
- c) wykonywane są z poszanowaniem prywatności i intymności,
- d) dostosowane są do możliwości w zakresie samoobsługi podopiecznego.

7. Dyscyplinowanie małoletniego

Jest to narzędzie „informacji zwrotnej”, komunikujące małoletnim, że ich postawa w danej sytuacji nie jest właściwa, sprzeczna z oczekiwaniami i/lub nieefektywna. Wiąże się ze stawianiem granic, kształtowaniem trwałego systemu wartości, adekwatnego poziomu samooceny oraz umiejętności podejmowania trafnych decyzji. Dyscyplinowanie ma pobudzać do uczenia się, a nie powodować krzywdę dziecka.

Niedopuszczalne są wszelkie formy dyscyplinowania mające na celu upokorzenie, poniżenie oparte na wykorzystywaniu przewagi:

- a) fizycznej (agresja, stosowanie kar fizycznych, środków przymusu bezpośredniego, krępowanie, izolowanie; uniemożliwianie realizacji podstawowych potrzeb fizjologicznych - pozbawianie snu, pokarmu, ekspozycja na zimno, ciepło itp.; prace fizyczne nieadekwatne do możliwości, dopuszczanie się zachowań o charakterze seksualnym) oraz

- b) psychicznej (dominacja przez krzyk, groźby, wzbudzanie poczucia winy, naruszanie poczucia własnej wartości, lekceważenie potrzeb psychicznych np. bezpieczeństwa, miłości, sytuacje wzbudzające strach i obawy o życie własne i bliskich).

Dopuszcza się zastosowanie siły fizycznej wobec małoletniego (przytrzymanie w celu odizolowania i wyciszenia agresji) i oddzielenie go od grupy jeżeli małoletni stwarza bezpośrednie zagrożenie zdrowia i życia własnego lub/i osób znajdujących się w najbliższym otoczeniu. Interwencje dyscyplinujące w sytuacjach wychowawczo wątpliwych powinny być poprzedzone kontaktem słownym, odbywać się w miarę możliwości w obecności osób trzecich i być jednoznacznie uzasadnione - zagrożenie dobra lub bezpieczeństwa dziecka, grupy.

Rozdział IV
Zasady dotyczące bezpiecznych relacji między małoletnimi, a w szczególności zachowania niedozwolone.

§11

- 1 Uczniowie traktują się z szacunkiem, z poszanowaniem swoich przekonań religijnych, orientacji seksualnej, zwracają uwagę na swoje potrzeby.
- 2 Nie dyskryminują kolegów i koleżanek ze względu na ich niepełnosprawność, odmienne funkcjonowanie, inny sposób komunikacji, specjalne potrzeby edukacyjne.
- 3 W kontaktach nie lekceważą, nie ośmieszają i nie obgadują się wzajemnie.
- 4 Nie stosują we wzajemnych kontaktach przemocy i zachowań, które są nieakceptowane społecznie:
 - narażanie na niebezpieczeństwo utraty życia lub zdrowia,
 - bicie, szarpanie, popychanie lub inna przemoc fizyczna,
 - zmuszanie do podejmowania aktywności o charakterze seksualnym,
 - wyzywanie, ośmieszanie, plotkowanie, zastraszanie, zawstydzanie,
 - mowa nienawiści
 - pożyczanie i nieoddawanie rzeczy lub pieniędzy
 - niszczenie mienia
 - namawianie do picia alkoholu, palenia papierosów, stosowania innych używek,
 - nakłanianie do kradzieży,
 - szantażowanie,
 - izolowanie i wykluczanie z grupy,
 - wszelkie formy cyberprzemocy: nagrywanie, filmowanie bez zgody oraz publikowanie w mediach społecznościowych, naruszanie dobrego imienia małoletniego z wykorzystaniem jego wizerunku w sieci, obraźliwe komentarze, podszywanie się za małoletniego, hejtowanie.
- 5 Uczniowie znają obowiązujące w Ośrodku procedury bezpieczeństwa, wiedzą, jak zachować się w sytuacjach zagrażających bezpieczeństwu innych uczniów.

Rozdział V
Zasady ochrony wizerunku i danych osobowych małoletnich.

§ 12.

1. Ośrodek, uznając prawo ucznia do prywatności i ochrony dóbr osobistych, zapewnia ochronę jego wizerunku zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa.
2. Wychowawcy klas odbierają od rodziców/opiekunów prawnych, pisemne zgody na wykorzystanie wizerunku ucznia, zgodnie z obowiązującą Polityką Ochrony Danych Osobowych
3. Pracownikom Ośrodka nie wolno umożliwiać przedstawicielom mediów i osobom nieupoważnionym utrwalania wizerunku ucznia (fotografowanie, filmowanie, nagrywanie głosu) na terenie Ośrodka bez pisemnej zgody rodzica/opiekuna prawnego oraz bez zgody dyrektora.
4. Jeżeli wizerunek ucznia stanowi jedynie szczegół całości, takiej jak zgromadzenie, krajobraz, publiczna impreza, zgoda rodziców/opiekunów prawnych ucznia nie jest wymagana.
5. Obowiązują następujące wytyczne dotyczące utrwalania i publikowania wizerunku ucznia:
 - Uczniowie znajdujący się na zdjęciu/nagraniach muszą być ubrani, a rejestrowana sytuacja nie jest dla ucznia poniżająca, ośmieszająca i nie ukazuje go w negatywnym kontekście.
 - Zarejestrowane obrazy powinny się koncentrować na czynnościach wykonywanych przez uczniów i w miarę możliwości przedstawiać uczniów w grupie, a nie pojedyncze osoby.
 - Dozwolone jest używanie tylko imion identyfikujących ucznia, nie należy ujawniać jakichkolwiek informacji wrażliwych dotyczących m.in. miejsca zamieszkania ucznia, jego stanu zdrowia, sytuacji materialnej, sytuacji prawnej.
 - Wszelkie podejrzenia dotyczące niewłaściwego rozpowszechniania wizerunków uczniów należy rejestrować i zgłaszać dyrektorowi.

Rozdział VI

Zasady bezpiecznego korzystania z Internetu i mediów elektronicznych w Ośrodku.

§ 13.

1. Infrastruktura sieciowa szkoły umożliwia dostęp do Internetu personelowi, natomiast dzieciom w sposób ograniczony.
2. Na terenie ośrodka dostęp dziecka do Internetu jest możliwy:
 - na zajęciach komputerowych lub innych lekcjach tylko za zgodą nauczyciela i pod jego nadzorem,
 - podczas przerwy z wykorzystaniem zasobów własnych.
2. W przypadku, gdy dostęp do Internetu realizowany jest pod nadzorem pracownika ośrodka, jest on zobowiązany informować dzieci o zasadach bezpiecznego korzystania z Internetu oraz czuwać nad ich bezpieczeństwem podczas korzystania z Internetu w czasie zajęć.
3. Sieć jest monitorowana, tak aby możliwe było zidentyfikowanie sprawców ewentualnych nadużyć.
4. Do obowiązków osoby odpowiedzialnej za bezpieczeństwo w sieci w Ośrodku należą:
 - a) zabezpieczenie sieci internetowej szkoły przed niebezpiecznymi treściami poprzez instalację i aktualizację odpowiedniego oprogramowania,
 - b) aktualizowanie oprogramowania w miarę potrzeb,
 - c) sprawdzanie, czy na komputerach nie znajdują się niebezpieczne treści; w przypadku znalezienia niebezpiecznych treści, wyznaczony pracownik stara się ustalić, kto korzystał z komputera w czasie ich wprowadzenia; informację o dziecku, które korzystało z komputera w czasie wprowadzenia niebezpiecznych treści, wyznaczony pracownik przekazuje dyrektorowi, który aranżuje dla dziecka rozmowę z psychologiem lub pedagogiem na temat bezpieczeństwa w Internecie; jeżeli w wyniku przeprowadzonej rozmowy psycholog/pedagog uzyska informacje, że dziecko jest krzywdzone, podejmuje działania opisane w procedurze interwencji.
5. Wychowawcy przy współpracy z pedagogiem i psychologiem szkolnym przeprowadzają z dziećmi cykliczne warsztaty dotyczące bezpiecznego korzystania z Internetu.
6. Szkoła zapewnia stały dostęp do materiałów edukacyjnych, dotyczących bezpiecznego korzystania z Internetu, przy komputerach, z których możliwy jest dostęp do sieci.
7. Odpowiedzialność za udostępnianie Internetu na urządzeniach własnych (telefony, smartfony, komputery z dostępem do własnej sieci) ponoszą rodzice/ opiekunowie prawni.

Rozdział VII

Zasady rozpoznawania i reagowania na czynniki ryzyka i symptomy krzywdzenia dzieci

§ 14.

1. Pracownicy znają i stosują zasady zachowania personelu względem małoletnich i zasady relacji między małoletnimi..
2. Pracownicy posiadają wiedzę na temat czynników ryzyka i symptomów krzywdzenia dzieci i zwracają na nie uwagę w ramach wykonywanych obowiązków.
3. Pracownicy monitorują sytuację i dobrostan dziecka.
4. W przypadku zidentyfikowania czynników ryzyka upoważnieni pracownicy podejmują rozmowę z rodzicami, przekazując informacje na temat dostępnej oferty wsparcia i motywując ich do szukania dla siebie pomocy.

§ 15.

Zasady reagowania na przypadki podejrzenia, że małoletni doświadcza krzywdzenia:

1. Osobami odpowiedzialnymi za przyjmowanie zgłoszeń o zdarzeniach zagrażających małoletniemu i udzielenie mu wsparcia Ośrodka są specjaliści – psychologowie i pedagodzy szkolni wymienieni w załączniku 2.
2. Osoba, która otrzyma informacje o zdarzeniu zagrażającym małoletniemu zachowuje ją w bezwzględnej tajemnicy i przekazuje ją w formie pisemnej tylko osobie odpowiedzialnej za przyjmowanie zgłoszeń.
3. Zgłoszenia o zdarzeniu zagrażającym małoletniemu może dokonywać również rodzic, prawny opiekun, pracownik, a także inne osoby spokrewnione lub niespokrewnione z małoletnim, inny uczeń, w formie pisemnej.
4. Osoby odpowiedzialne po zapoznaniu się z sytuacją podejmują decyzję o wszczęciu procedury interwencyjnej.
5. W przypadku podejrzenia stosowania przemocy przez pracownika zgłoszenie w formie pisemnej przyjmuje dyrektor Ośrodka.

Rozdział VIII

Procedury interwencyjne

§ 16.

Procedura postępowania w przypadku krzywdzenia małoletniego przez osobę ze środowiska rodzinnego

1. W przypadku uzyskania przez pracownika Ośrodka informacji, że wobec małoletniego ucznia wystąpiła przemoc w rodzinie (uzasadnione podejrzenie o krzywdzenie) pracownik ma obowiązek sporządzenia notatki służbowej i przekazania tej informacji do pedagoga/psychologa, a w razie ich nieobecności do dyrektora Ośrodka.
2. Psycholog/pedagog przeprowadza rozmowę z małoletnim na temat jego sytuacji rodzinnej/osobistej i razem z dyrektorem podejmują decyzję o podjęciu dalszych kroków.
3. Jeśli sytuacja tego wymaga należy pozostawić małoletniego w Ośrodku pod opieką nauczycieli do wyjaśnienia sprawy.
4. Pedagog/psycholog, w rozmowie telefonicznej lub osobistej z rodzicami małoletniego, przedstawia im posiadane informacje oraz przekazuje decyzję o podjęciu dalszych kroków.
5. Psycholog/pedagog na podstawie uzyskanych informacji sporządza notatkę i opracowuje plan pomocy, który w szczególności powinien zawierać informacje na temat:
 - podjętych działań zapewniających bezpieczeństwo małoletniemu
 - wdrożenia procedury „Niebieskiej Karty” (jeśli sytuacja tego wymaga)
 - poinformowania o sytuacji Sądu Rodzinnego (jeśli sytuacja tego wymaga)
 - powiadomienia Policji/ prokuratury/ MOPS/PCPR (jeśli sytuacja tego wymaga)
 - wsparcie jakim zostanie objęty małoletni na terenie Ośrodka
 - zaangażowania organizacji pomocowych, jeżeli stan małoletniego wskazuje na konieczność objęcia go opieką specjalistyczną.
6. Każda sytuacja, która wymaga założenia „Niebieskiej Karty” jest zgłaszana niezwłocznie, a nie później niż w terminie do 5 dni roboczych od dnia wszczęcia procedury, do zespołu interdyscyplinarnego przy Ośrodku Pomocy Społecznej bądź Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie, zgodnie z adresem zameldowania małoletniego.
7. Każdorazowo, jeżeli zachodzi podejrzenie krzywdzenia dziecka zostaje założona Karta Interwencji (załącznik nr 3
8. Wszyscy pracownicy, którzy w związku z wykonywaniem obowiązków służbowych powzięły informację o krzywdzeniu małoletniego, są zobowiązane do zachowania ich w tajemnicy, z wyjątkiem sytuacji przekazania ich uprawnionym instytucjom podczas działań interwencyjnych.
9. Psycholog/pedagog uczestniczą w posiedzeniach lub kontaktują się telefonicznie z zespołem interdyscyplinarnym, jeżeli zostaje podjęta decyzja wdrożenia procedury „Niebieskiej Karty”.

§ 17.

Procedura postępowania w przypadku krzywdzenia małoletniego przez ucznia w Ośrodku

1. Osoba podejrzewająca stosowanie przemocy wobec małoletniego w Ośrodku przez innych uczniów, krzywdzony lub jego rodzic (opiekun prawny) zgłasza problem do wychowawcy pedagoga, psychologa, a w razie ich nieobecności do dyrektora Ośrodka.

2. Jeśli zgłoszenie przez małoletniego ma formę ustną, osoba przyjmująca zgłoszenie sporządza notatkę, którą małoletni podpisuje.
3. Pedagog/psycholog wraz z wychowawcą przeprowadzają rozmowę z osobą poszkodowaną oraz z uczniem/uczniami wskazanymi jako sprawcy przemocy wobec małoletniego.
4. Po przeprowadzeniu rozmów pedagog/psycholog wraz z wychowawcą ustalają plan działania, który powinien obejmować wdrożenie środków zaradczych na poziomie wychowawczym, oddziaływań profilaktycznych, kar statutowych.
5. W sytuacjach bardziej skomplikowanych bądź kiedy wdrożone środki zaradcze nie działają dyrektor Ośrodka zwołuje zespół wychowawczy z udziałem rodziców/opiekunów prawnych, aby wypracować wspólny plan oddziaływań (włączając w to konieczność konsultacji specjalistycznej, jeżeli istnieje podejrzenie, że stan psychofizyczny ucznia może być przyczyną jego zachowań); rodzice są zobowiązani do przestrzegania ustaleń zespołu wychowawczego oraz do stałej współpracy z Ośrodkiem.
6. Każdorazowo uczniowie stosujący przemoc muszą być informowani o konsekwencjach karnych swoich czynów, małoletni o prawach jakie mu przysługują.
7. Jeżeli w dalszym ciągu sytuacja nie ustaje decyzją dyrektora Ośrodka zostaje powiadomiony Sąd Rodzinny, jeśli sprawcą przemocy jest pełnoletni uczeń, zostaje powiadomiona Policja.
8. Wszystkie działania są dokumentowane.
9. Małoletni doświadczający przemocy ze strony innych uczniów zostaje objęty stałą pomocą psychologiczną – pedagogiczną, a sytuacja jest monitorowana przez pracowników Ośrodka.

§ 18.

Procedura interwencji w sytuacji przemocy wobec małoletniego przez pracownika Ośrodka

1. Osoba podejrzewająca lub mająca informacje o stosowaniu przemocy wobec ucznia przez pracownika zgłasza problem dyrektorowi Ośrodka, w formie pisemnej.
2. Dyrektor zapoznaje się z okolicznościami zdarzenia, prowadzi rozmowę wyjaśniającą z pracownikiem Ośrodka podejrzanym o stosowanie przemocy wobec małoletniego.
3. W przypadku uzasadnionych podejrzeń, że sytuacja może wskazywać, że naruszone zostało dobro małoletniego, dyrektor Ośrodka odsuwa pracownika od bezpośredniej pracy z małoletnim do czasu wyjaśnienia zdarzenia.
4. W przypadku, gdy doszło do naruszenia praw lub dobra małoletniego przez nauczyciela dyrektor Ośrodka ma 14 dni kalendarzowych na zawiadomienie o zdarzeniu rzecznika dyscyplinarnego. Termin ten liczy się od dnia powzięcia informacji o zdarzeniu.
5. W przypadku, gdy doszło do naruszenia praw lub dobra małoletniego przez pracownika niepedagogicznego dyrektor Ośrodka powiadamia organy ścigania.

§ 19.

Procedura postępowania w przypadku cyberprzemocy i stalkingu

1. Każdy kto posiada informację, iż wobec małoletniego stosowana jest cyberprzemoc bądź jest on ofiarą stalkingu jest zobowiązany zgłosić ją psychologowi/pedagogowi, a w razie ich nieobecności, dyrektorowi Ośrodka.

2. Pedagog/psycholog udziela wsparcia ofierze oraz przeprowadza rozpoznanie sytuacji, mające na celu ustalenie okoliczności zdarzenia, zabezpieczenia dowodów oraz ustalenia sprawcy przemocy.
3. Gdy ustalenie sprawcy nie jest możliwe, należy skontaktować się z dostawcą usługi w celu usunięcia z sieci kompromitujących lub krzywdzących materiałów. Do podjęcia takiego działania zobowiązuje administratora serwisu art. 14 Ustawy z dnia 18 lipca 2002 r. o świadczeniu usług drogą elektroniczną.
4. W przypadku, gdy zostało złamane prawo, a tożsamości sprawcy nie udało się ustalić, należy bezwzględnie skontaktować się z Policją.
5. Gdy sprawca przemocy jest uczniem Ośrodka pedagog/psycholog przeprowadza rozmowę z sprawcą, ustala okoliczności zajścia, przyczyny tego zachowania, możliwości rozwiązanie sytuacji. Informuje również o możliwych karach statutowych bądź odpowiedzialności karnej.
6. W trakcie rozmowy sprawca zostaje zobowiązany do zaprzestania swojego działania i usunięcia z sieci szkodliwych materiałów oraz do zadośćuczynienia ofierze.
7. Jeżeli sprawcami przemocy jest grupa uczniów Ośrodka, z każdym przeprowadzana jest rozmowa indywidualna.
8. O sytuacji zostają poinformowani rodzice poszkodowanego małoletniego, zostają im przedstawione kroki jakie zostały podjęte przez Ośrodek wobec sprawcy przemocy.
9. O sytuacji zostają powiadomieni rodzice sprawcy przemocy wobec małoletniego oraz zostają oni zobowiązani do podjęcia współpracy z Ośrodkiem w tej sprawie.
10. Ofiara przemocy zostaje otoczona opieką psychologiczną – pedagogiczną, jeżeli sytuacja tego wymaga włączona zostaje pomoc specjalistyczna.
11. Sytuacja podlega stałemu monitorowaniu oraz jest dokumentowana.
12. Jeżeli podjęte środki nie powodują zakończenia przemocy powiadamiany jest Sąd Rodzinny bądź w przypadku pełnoletniego ucznia Policja.

§ 20.

1. W Ośrodku prowadzony jest rejestr zdarzeń podejrzenia krzywdzenia lub krzywdzenia małoletnich – załącznik nr 4.
2. W Ośrodku dostępny jest wykaz ważnych telefonów i adresów, pod którymi małoletni i dorośli mogą otrzymać informacje i wsparcie – załącznik nr 5.

Rozdział IX
Zasady przeglądu i aktualizacji Standardów

§ 21.

1. Aktualizowanie Standardów odbywa się nie rzadziej niż raz na 2 lata.
1. Dyrektor Ośrodka wyznacza koordynatora odpowiedzialnego za Standardy.
2. Koordynator monitoruje realizację Standardów, reaguje na ich naruszenie oraz koordynuje zmiany w Standardach prowadząc równocześnie rejestr zgłoszeń i proponowanych zmian.
3. Koordynator zobowiązany jest do przeprowadzania przynajmniej raz na 2 lata ankiety, w której pracownicy Ośrodka, uczniowie i ich rodzice mogą proponować zmiany Standardów oraz wskazywać naruszenia Standardów w Ośrodku. (załącznik nr 6)
4. Po przeprowadzonych badaniach, koordynator opracowuje wypełnione ankiety oraz sporządza z nich raport, który przedstawia dyrektorowi Ośrodka i radzie pedagogicznej.
5. W razie konieczności koordynator opracowuje zmiany w obowiązujących Standardach i daje je do zatwierdzenia dyrektorowi Ośrodka.
6. Dyrektor informuje pracowników Ośrodka oraz rodziców o aktualizacji Standardów.

Rozdział X
Przemoc szkolna – regulacje prawne

§ 22.

Regulacje prawne dotyczące przemocy szkolnej uwzględnione zostały w załączniku nr 7.

Rozdział XI
Przepisy końcowe

§ 23.

1. Niniejsze Standardy Ochrony Małoletnich wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.
2. Ogłoszenie Standardów następuje poprzez wywieszenie na tablicy ogłoszeń wersji pełnej i skróconej oraz zamieszczenie na stronie internetowej szkoły.
3. Sposobem potwierdzenia przez pracowników zapoznania się z niniejszym dokumentem jest złożenie podpisu pod oświadczeniem o zapoznaniu się ze Standardami Ochrony Małoletnich.

Kraków,.....

IMIĘ I NAZWISKO:

Oświadczenie
o zapoznaniu się i zobowiązaniu do przestrzegania zasad zawartych
w „Standardach ochrony małoletnich” w Specjalnym Ośrodku Szkolno –
Wychowawczym pn. „Centrum Autyzmu i Całościowych Zaburzeń Rozwojowych”
w Krakowie

Niniejszym oświadczam, że zapoznałam/em się ze Standardami Ochrony Małoletnich
w Specjalnym Ośrodku Szkolno – Wychowawczym pn. „Centrum Autyzmu i Całościowych
Zaburzeń Rozwojowych” w Krakowie
akceptuję ich treść i zobowiązuję się do ich przestrzegania.

.....
czytelny podpis

Osoby odpowiedzialne za przyjmowanie zgłoszeń o zdarzeniach zagrażających małoletniemu i udzielenie mu wsparcia w Specjalnym Ośrodku Szkolno – Wychowawczym pn. „Centrum Autyzmu i Całościowych Zaburzeń Rozwojowych” w Krakowie:

- 10. Pedagog – Małgorzata Kordyl
- 11. Pedagog - Maria Gocał
- 12. Psycholog – Ewa Popławska
- 13. Psycholog - Magdalena Tuska-Grzyb
- 14. Psycholog - Ewa Brodowicz

**Karta interwencji w przypadku zastosowania procedur podejrzenia krzywdzenia lub
krzywdzenia małoletniego**

Data i miejsce sporządzenia dokumentu	
Małoletni, wobec którego zachodzi podejrzenie krzywdzenia lub krzywdzenie	
Osoba stwierdzająca wystąpienie podejrzenia krzywdzenia lub krzywdzenie małoletniego	
Data podejrzenia krzywdzenia lub krzywdzenia małoletniego, miejsce	
Osoba/osoby podejrzane o krzywdzenie lub krzywdzące małoletniego	
Opis rodzaju krzywdzenia lub podejrzenia krzywdzenia małoletniego	
Osoby i instytucje, które zostały powiadomione, w tym formy interwencji m.in.: powiadomienie pomocy społecznej, policji, sądu rodzinnego, uruchomienie procedury Niebieskie Karty)	
Data i opis udzielonej pomocy, formy otoczenia opieką małoletniego bezpośrednio po stwierdzeniu lub podejrzeniu incydentu, w tym we współpracy z koordynatorem, wychowawcą i nauczycielami specjalistami (psychologiem, pedagogiem, pedagogiem specjalnym wg potrzeb małoletniego), informacje o ewentualnym powiadomieniu pogotowia, policji, stwierdzeniu konieczności badania lekarskiego	
Informacja ze spotkania z rodzicami	
Zaplanowana pomoc psychologiczno-pedagogiczna (małoletniemu, jego rodzicom, innym uczniom – jeżeli byli np. świadkami incydentu) zespołu nauczycieli i specjalistów pracujących z uczniem, w tym we współpracy z instytucjami zewnętrznymi, informacja o zgodzie rodziców na udzielanie ww. formy pomocy małoletniemu. Działania w przypadku braku współpracy ze strony rodziców	
Informacje na temat efektów podjętych interwencji, w tym we współpracy z instytucjami zewnętrznymi oraz pomocy udzielonej uczniowi przez jednostkę (dokumentację pomocy psychologiczno-pedagogicznej, w tym efektywność jej udzielania należy przechowywać w indywidualnej teczce ucznia)	
Imiona i nazwiska oraz czytelne podpisy osób sporządzających protokół	

REJESTR ZDARZEŃ PODEJRZENIA KRZYWDZENIA LUB KRZYWDZENIA MAŁOLETNICH

L.p.	Imię i nazwisko małoletniego, klasa	Data i miejsce interwencji, osoba interweniująca	Rodzaj krzywdzenia, osoba krzywdząca lub podejrzana o krzywdzenie małoletniego	Zastosowane procedury i formy pomocy małoletniemu	Powiadomione osoby, instytucje, organy zewnętrzne	Uwagi	Podpis dyrektora
1.							
2.							
3.							
4.							

Lp.	INSTYTUCJA	DANE TELEADRESOWE
1.	Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna Nr 1	Ul. Chmielowskiego 1 31-067 Kraków Tel. 12 430 50 52 Tel. 12 66 07 90
2.	MOPS	Ul. Józefińska 14 30-529 Kraków Tel. 12 616 54 27
3.	Ośrodek Wczesnej Pomocy Psychologicznej	Os. Willowe 35 31-450 Kraków Tel. 12 412 15 66
4.	Ośrodek Interwencji Kryzysowej	Ul. Radziwiłłowska 8b 31-026 Kraków Tel. 12 421 92 82
5.	Ośrodek Poradnictwa i Terapii Rodzin	Ul. Krupnicza 38 Tel. 12 431 18 08
6.	Telefon zaufania dla dzieci i młodzieży Fundacji Dajemy Dzieciom Siłę	Tel. 116 111 e-mail: www.116111.p
7.	Telefon dla rodziców i nauczycieli w sprawie bezpieczeństwa dzieci Fundacji Dajemy Dzieciom Siłę	Tel. 800 100 100 e-mail: www.800100100.pl
8.	Antydepresyjny Telefon Zaufania Fundacji Itaka	Tel. 22 484 88 01
9.	Niebieska Linia – Ogólnopolskie Pogotowie dla Ofiar Przemocy w Rodzinie	Tel. 22 668 70 00, 116 123 800 120 002
10.	Dziecięcy Telefon Zaufania Rzecznika Praw Dziecka	Tel. 800 121 212 13 Bezpieczeństwo dzieci w Internecie Tel. 800 100 100
11.	Krakowski Ośrodek Terapii	Ul. Helclów 23a Tel. 12 422 18 58
12.	Bezpieczeństwo w Internecie	800 100 100 Poniedziałek-piątek w godz. 12.00-15.00
13.	Dziecięcy Telefon Zaufania Rzecznika Praw Dziecka	800 12 12 12
14.	Fundacja Dzieci Niczyje –	Warszawa Katowicka 31, 03-932 Warszawa tel. 22 616 02 68
15.	Ogólnopolski Telefon Zaufania „Uzależnienia behawioralne”	801 889 880 Codziennie w godz. 17.00-22.00
16.	Policyjny Telefon Zaufania	800 120 226

Ważne telefony i adresy, pod którymi małoletni i dorośli mogą otrzymać informacje i wsparcia

ANKIETA

Monitorowanie i weryfikowanie procedur ochrony małoletnich**Zaznacz właściwą odpowiedź:**

1. Czy znasz procedury ochrony małoletnich przed krzywdzeniem?

Tak

Nie wszystkie

Nie

2. Czy stosowałeś procedury ochrony małoletnich przed krzywdzeniem?

Tak

Nie

3. W przypadku stosowania procedur, zaznacz, czy były skuteczne:

Tak

Nie wszystkie

Nie

4. Czy byłeś świadkiem lub miałeś informacje dotyczące podejrzenia krzywdzenia lub krzywdzenia małoletnich?

Tak

Nie

5. W przypadku zaznaczenia odpowiedzi twierdzącej, zaznacz, czy podjąłeś interwencję:

Tak

Nie

Jak przebiegała interwencja

.....

.....

.....

6. Jakie jeszcze obszary powinny zostać uwzględnione w procedurach:

.....

.....

7. Inne spostrzeżenia, uwagi dotyczące procedur

8.
-
-

.....

podpis

Prawo Polskie

PRZEMOC W SZKOLE

Ustawa Kodeks karny z 6 czerwca 1997 r. (Dz.U. 1997 nr 88 poz.553)

Art.190.

§ 1. Kto grozi innej osobie popełnieniem przestępstwa na jej szkodę lub szkodę osoby najbliższej, jeżeli groźba wzbudza w zagrożonym uzasadnioną obawę, że będzie spełniona, podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do lat 2.

§ 2. Ściganie następuje na wniosek pokrzywdzonego.

Art. 190a.

§ 1. Kto przez uporczywe nękanie innej osoby lub osoby jej najbliższej wzbudza u niej uzasadnione okolicznościami poczucie zagrożenia lub istotnie narusza jej prywatność, podlega karze pozbawienia wolności do lat 3.

§ 2. Tej samej karze podlega, kto, podszywając się pod inną osobę, wykorzystuje jej wizerunek lub inne jej dane osobowe w celu wyrządzenia jej szkody majątkowej lub osobistej.

§ 3. Jeżeli następstwem czynu określonego w § 1 lub 2 jest targnięcie się pokrzywdzonego na własne życie, sprawca podlega karze pozbawienia wolności od roku do lat 10.

§ 4. Ściganie przestępstwa określonego w § 1 lub 2 następuje na wniosek pokrzywdzonego.

Art.191.

§ 1. Kto stosuje przemoc wobec osoby lub groźbę bezprawną w celu zmuszenia innej osoby do określonego działania, zaniechania lub znoszenia, podlega karze pozbawienia wolności do lat 3.

§ 2. Jeżeli sprawca działa w sposób określony w § 1 w celu wymuszenia zwrotu wierzytelności, podlega karze pozbawienia wolności od 3 miesięcy do lat 5.

NĘKANIE DZIECI

Art.207.

§ 1. Kto znęca się fizycznie lub psychicznie nad osobą najbliższą lub nad inną osobą pozostającą w stałym lub przemijającym stosunku zależności od sprawcy albo nad małoletnim lub osobą nieporadną ze względu na jej stan psychiczny lub fizyczny, podlega karze pozbawienia wolności od 3 miesięcy do lat 5.

§ 2. Jeżeli czyn określony w § 1 połączony jest ze stosowaniem szczególnego okrucieństwa, sprawca podlega karze pozbawienia wolności od roku do lat 10.

§ 3. Jeżeli następstwem czynu określonego w § 1 lub 2 jest targnięcie się pokrzywdzonego na własne życie, sprawca podlega karze pozbawienia wolności od lat 2 do 12.

Przestępstwo z art. 207 Kodeksu karnego nie dotyczy jedynie przemocy domowej. W przypadku przemocy popełnianej na małoletnim, sprawcą może być każdy także nauczyciel, czy kolega.

ZNIEWAŻANIE

Art.212.

§ 1. Kto pomawia inną osobę, grupę osób, instytucję, osobę prawną lub jednostkę organizacyjną niemającą osobowości prawnej o takie postępowanie lub właściwości, które mogą poniżyć ją w

opinii publicznej lub narazić na utratę zaufania potrzebnego dla danego stanowiska, zawodu lub rodzaju działalności, podlega grzywnie albo karze ograniczenia wolności.

§ 2. Jeżeli sprawca dopuszcza się czynu określonego w § 1 za pomocą środków masowego komunikowania, podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do roku.

§ 3. W razie skazania za przestępstwo określone w § 1 lub 2 sąd może orzec nawiązkę na rzecz pokrzywdzonego, Polskiego Czerwonego Krzyża albo na inny cel społeczny wskazany przez pokrzywdzonego.

§ 4. Ściganie przestępstwa określonego w § 1 lub 2 odbywa się z oskarżenia prywatnego.

Art.216.

§ 1. Kto znieważa inną osobę w jej obecności albo choćby pod jej nieobecność, lecz publicznie lub w zamiarze, aby zniewaga do osoby tej dotarła, podlega grzywnie albo karze ograniczenia wolności.

§ 2. Kto znieważa inną osobę za pomocą środków masowego komunikowania, podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do roku.

§ 3. Jeżeli zniewagę wywołało wyzywające zachowanie się pokrzywdzonego albo jeżeli pokrzywdzony odpowiedział naruszeniem nietykalności cielesnej lub zniewagą wzajemną, sąd może odstąpić od wymierzenia kary.

§ 4. W razie skazania za przestępstwo określone w § 2 sąd może orzec nawiązkę na rzecz pokrzywdzonego, Polskiego Czerwonego Krzyża albo na inny cel społeczny wskazany przez pokrzywdzonego.

§ 5. Ściganie odbywa się z oskarżenia prywatnego.

NARUSZENIE NIETYKALNOŚCI

Art.217.

§ 1. Kto uderza człowieka lub w inny sposób narusza jego nietykalność cielesną, podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do roku.

§ 2. Jeżeli naruszenie nietykalności wywołało wyzywające zachowanie się pokrzywdzonego albo jeżeli pokrzywdzony odpowiedział naruszeniem nietykalności, sąd może odstąpić od wymierzenia kary.

§ 3. Ściganie odbywa się z oskarżenia prywatnego.

ROZBÓJ

Art.280.

§ 1. Kto kradnie, używając przemocy wobec osoby lub grożąc natychmiastowym jej użyciem albo doprowadzając człowieka do stanu nieprzytomności lub bezbronności, podlega karze pozbawienia wolności od lat 2 do 12.

§ 2. Jeżeli sprawca rozboju posługuje się bronią palną, nożem lub innym podobnie niebezpiecznym przedmiotem lub środkiem obezwładniającym albo działa w inny sposób bezpośrednio zagrażający życiu lub wspólnie z inną osobą, która posługuje się taką bronią, przedmiotem, środkiem lub sposobem, podlega karze pozbawienia wolności na czas nie krótszy od lat 3.

Art.288.

§ 1. Kto cudzą rzecz niszczy, uszkadza lub czyni niezdatną do użytku, podlega karze pozbawienia wolności od 3 miesięcy do lat 5.

§ 2. W wypadku mniejszej wagi, sprawca podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do roku.

§ 4. Ściganie przestępstwa określonego w § 1 lub 2 następuje na wniosek pokrzywdzonego.

Ustawa z dnia 20 maja 1971 r. Kodeks wykroczeń (Dz.U. 2007 nr 109 poz. 756)

Art.107.

Kto w celu dokuczenia innej osobie złośliwie wprowadza ją w błąd lub w inny sposób złośliwie niepokoi, podlega karze ograniczenia wolności, grzywny do 1 500 złotych albo karze nagany.

ODPOWIEDZIALNOŚĆ DZIECKA - SPRAWCY PRZEMOCY W SZKOLE

Art.39

[...]

Dyrektor szkoły lub placówki może, w drodze decyzji, skreślić ucznia z listy uczniów w przypadkach określonych w statucie szkoły lub placówki. Skreślenie następuje na podstawie uchwały rady pedagogicznej, po zasięgnięciu opinii samorządu uczniowskiego.

2a. Przepis ust. 2 nie dotyczy ucznia objętego obowiązkiem szkolnym. W uzasadnionych przypadkach uczeń ten, na wniosek dyrektora szkoły, może zostać przeniesiony przez kuratora oświaty do innej szkoły.

Ustawa z 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz.U. 1991 Nr 95 poz. 425 ze zmianami)

Szkoła i nauczyciele stanowią instytucje, do których zadań należy dbanie o dobro dziecka. Dlatego posiadają oni szczególny obowiązek zwracania uwagi na przemoc i informowania o niej Policji lub Prokuratury. Przede wszystkim sami nauczyciele nie mogą sami stosować przemocy wobec dzieci, w tym karcenia fizycznego.

OBOWIĄZKI NAUCZYCIELI

Art.4.

Nauczyciel w swoich działaniach dydaktycznych, wychowawczych i opiekuńczych ma obowiązek kierowania się dobrem uczniów, troską o ich zdrowie, postawę moralną i obywatelską z poszanowaniem godności osobistej ucznia.

Ustawa z dnia 26 stycznia 1982 r. Karta Nauczyciela, (Dz.U. 1982 Nr 3 poz. 19 ze zm.)

Do obowiązków nauczycieli należy także dbanie o wykształcenie postaw moralnych i wzajemnego szacunku w uczniach. Powinni więc oni starać się nie dopuszczać do sytuacji mobbingu rówieśniczego.

Art.6.

1) rzetelnie realizować zadania związane z powierzonym mu stanowiskiem oraz podstawowymi funkcjami szkoły:

dydaktyczną, wychowawczą i opiekuńczą, w tym zadania związane z zapewnieniem bezpieczeństwa uczniom w czasie zajęć organizowanych przez szkołę;

2) wspierać każdego ucznia w jego rozwoju;

3) dążyć do pełni własnego rozwoju osobowego;

- 4) kształcić i wychowywać młodzież w umiłowaniu Ojczyzny, w poszanowaniu Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, w atmosferze wolności sumienia i szacunku dla każdego człowieka;
- 5) dbać o kształtowanie u uczniów postaw moralnych i obywatelskich zgodnie z ideą demokracji, pokoju i przyjaźni między ludźmi różnych narodów, ras i światopoglądów.

Prawo międzynarodowe

Konwencja o Prawach Dziecka przyjęta przez Zgromadzenie Ogólne Narodów Zjednoczonych dnia 20 listopada 1989 r. ratyfikowana przez Prezydenta Polski na mocy ustawy z dnia 21 września 1990 r. o ratyfikacji Konwencji o prawach dziecka, przyjętej przez Zgromadzenie Ogólne Narodów Zjednoczonych dnia 20 listopada 1989 r.

Art.19.

1. Państwa-Strony będą podejmowały wszelkie właściwe kroki w dziedzinie ustawodawczej, administracyjnej, społecznej oraz wychowawczej dla ochrony dziecka przed wszelkimi formami przemocy fizycznej bądź psychicznej, krzywdy lub zaniedbania bądź złego traktowania lub wyzysku, w tym wykorzystywania w celach seksualnych, dzieci pozostających pod opieką rodzica(ów), opiekuna(ów) prawnego(ych) lub innej osoby sprawującej opiekę nad dzieckiem.
2. Tego rodzaju środki ochronne powinny obejmować, tam gdzie jest to właściwe, skuteczne przedsięwzięcia w celu stworzenia programów socjalnych dla realizacji pomocy dziecku oraz osobom sprawującym opiekę nad dzieckiem, jak również innych form działań prewencyjnych dla ustalania, informowania, wszczynania i prowadzenia śledztwa, postępowania, notowania wymienionych wyżej przypadków niewłaściwego traktowania dzieci oraz tam, gdzie jest to właściwe - ingerencję sądu.